

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

24 oktober 2023

Kenmerk

Z/23/063771 / D/23/122422

Portefeuillehouder

Walther Kok

Portefeuille

Participatie, werk en inkomen armoedebeleid en schuldhulpverlening

Opsteller

Wortman, Esther

Onderwerp

Tussentijdse Q2 rapportage 2023 gemeenschappelijke regeling Ferm Werk

Kennisnemen van

- De tussentijdse Q2 rapportage 2023 van de gemeenschappelijke regeling Ferm Werk.
- De begrotingswijziging waarin de actuele prognoses 2023 zijn verwerkt.

Inleiding

De gemeenschappelijke regeling Ferm Werk heeft de tussentijdse Q2 rapportage aan de deelnemende gemeenten aangeboden. In de Q2 rapportage wordt inzicht gegeven in de (financiële) ontwikkelingen bij Ferm Werk. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid is het van belang dat de begroting actueel is, de financiële afwijkingen zijn daarom vertaald in een begrotingswijziging op programmaniveau. De financiële mutaties worden voor een groot deel bepaald door de verwerking van de aanvragen voor energietoeslag. Deze uitgaven waren niet in de primaire begroting 2023 van Ferm Werk opgenomen. Als gevolg van de verhoging van het minimumloon, de CAO, de prijsinflatie, de verhoogde taakstelling huisvesting van statushouders én een groter beroep op de bijzondere bijstand en andere minimaregelingen komt de prognose voor 2023 fors hoger uit dan begroot. Dit alles is onvermijdelijk en niet beïnvloedbaar.

Zoals opgenomen in de zienswijze op de kaderbrief 2024 zet Ferm Werk zich in 2023 al in op een verbeteren van de bedrijfsvoering. Inmiddels is een start gemaakt met het opzetten van het verbeterprogramma V3 (Visie, Verbinden en Vasthouden). De komende periode gaat Ferm Werk dit programma verder opzetten en implementeren om de bedrijfsvoering te versterken en de resultaatgerichtheid te verhogen. Dit betreft een meerjarig programma. Via de kwartaalrapportages worden de gemeenten geïnformeerd over de voortgang hiervan.

Kernboodschap

In de tussentijdse Q2 rapportage 2023 van Ferm Werk zijn de resultaten van de doelstellingen en de daarbij behorende financiële ontwikkelingen opgenomen. De gevolgen van de inflatie zijn duidelijk zichtbaar in de financiële realisatie. De inflatie leidt tot aanzienlijke kostenstijgingen, welke voor het grootste deel bepaald worden door exogene factoren. De grootste afwijkingen ten opzichte van de primaire begroting 2023 van Ferm Werk zijn:

- De ontwikkeling van de uitkeringen door verhoging van de Wet Minimum Loon (januari 10,15% + juli 3,13%) werkt door in de gevraagde bijdrage voor de inkomensvoorzieningen, SW-lonen en de loonkostensubsidie.
- De groep inwoners waaraan de energietoeslag wordt uitbetaald is groter, omdat in de prognose rekening is gehouden met het gemeentelijke beleid om de norm op te hogen naar 140%.
- Voor de bijzondere bijstand en de declaratieregeling is een indexering van 9,7% doorgevoerd, gebaseerd op de consumentenprijsindex van het CBS.
- Door de stijging van het aantal statushouders stijgt niet alleen het aantal uitkeringen, maar ook het aantal inburgeringstrajecten en wordt er meer gebruik gemaakt van bijzondere bijstand en declaratieregelingen.
- Door de verhoging van de taakstelling huisvesting statushouders is extra inzet en inhuur voor de nieuwe wet inburgering noodzakelijk.
- In de berekening van de uitvoeringskosten is in de salariskosten rekening gehouden met de stijging van de CAO SGO met ruim 9%. De materiele budgetten zoals huisvesting, ICT, schoonmaak, bedrijfswagens, etc., zijn conform de prijsontwikkeling van het bruto binnenlands product met 4,4% geïndexeerd.
- De huur van de kantoorruimte, kosten van beveiliging en de accountantskosten zijn toegenomen. Daarnaast is een vertrouwenspersoon aangesteld.
- Vanwege de huidige arbeidsmarkt was het mogelijk om de externe tarieven te verhogen waardoor de Netto Toegevoegde Waarde is toegenomen.

Financiën

De gemeenschappelijke bijdrage 2023 voor de gemeente Oudewater wijzigt als gevolg van bovengenoemde ontwikkelingen als volgt:

Omschrijving Programma Ferm Werk	Begroting 2023 Ferm Werk	Prognose 2023 Ferm Werk	Toename gemeenschappelijke bijdrage gemeente Oudewater
Inkomensregelingen (*)	1.643.000	2.590.000	947.000
Arbeidsparticipatie	262.000	244.000	-18.000
SW-bedrijf en Nieuw Beschut	401.000	352.000	-49.000
Aanvullende dienstverlening	116.000	136.000	20.000
Bedrijfsvoering	389.000	472.000	83.000
Totaal	2.811.000	3.794.000	983.000

* incl. kosten energietoeslag

Dekkingsmiddelen	Bedrag 2023
Rijksbijdrage energietoeslag 2023 (compensatie tot norm 120%)	473.000
Winterplan – reserve SD (dekking i.v.m. ophoging norm gemeentelijke beleid tot 140%)	116.000
Bijstelling definitief macrobudget gebundelde uitkering (BUIG) 2023	116.500
Bijstelling Integratie-uitkering Participatie Algemene Uitkering n.a.v. mei- en septembercirculaire	38.000
Bijstelling cluster Participatie Algemene Uitkering n.a.v. mei- en septembercirculaire	81.000
Totaal	827.500

De begrotingswijziging van Ferm Werk leidt voor de gemeente Oudewater tot een toename van de gemeenschappelijke bijdrage van € 983.000,-. Daartegenover staan extra inkomsten vanuit het Rijk voor de energietoeslag, BUIG-budget, Integratie-uitkering Participatie en het cluster Participatie. Per saldo betekent dit in totaal een nadeel van € 155.500,-. De financiële mutaties worden in de najaarsrapportage van de gemeente

Oudewater opgenomen.

Toelichting dekkingsmiddelen:

- Het budget voor de energietoeslag 2023 wordt door het Rijk zo passend mogelijk over gemeenten verdeeld. Indien gemeenten een hoger bereik realiseren dan waarvoor zij budget hebben ontvangen, kan aanspraak worden gemaakt op de vangnetregeling.
- De extra kosten in verband met de ophoging van de norm naar 140%, worden conform het Winterplan Oudewater bekostigd uit de reserve Sociaal Domein.
- Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ, Bbz en voor de inzet van loonkostensubsidie (LKS). Hiervoor wordt jaarlijks door het Rijk een macrobudget vastgesteld dat volgens een vaste verdeelsystematiek onder de gemeenten wordt verdeeld. De gemeente Oudewater ontvangt het BUIG-budget op basis van historische uitkeringslasten. Dit betekent dat het budget wordt bepaald aan de hand van de gerealiseerde uitgaven twee jaar voor het betreffende uitkeringsjaar, gecorrigeerd naar de ontwikkeling van het aantal huishoudens. Het budget voor LKS wordt bepaald op basis van gerealiseerde uitgaven van het voorgaande jaar.

Op 29 september jl. heeft het ministerie van SZW het definitieve BUIG-budget voor 2023 gepubliceerd. Bij de definitieve vaststelling is rekening gehouden met de verwerking van de realisatiecijfers over 2022, nieuwe inzichten in conjunctuur (CPB voorspelt minder grote toename in werkloosheid, dus kleinere stijging in bijstandsvolume), effecten van rijksbeleid (bijstelling i.v.m. verhoogde taakstelling statushouders) en loon- en prijsbijstelling (verhoging van het wettelijk minimumloon). Het definitieve BUIG-budget 2023 laat ten opzichte van het voorlopige BUIG-budget 2023 voor de gemeente Oudewater een bijstelling van € 159.401,- zien. Bij het opstellen van de gemeentelijke begroting 2023 is bij de raming van het BUIG-budget al rekening gehouden met een hoger budget. Dit betekent dat de bijstelling ten opzichte van het reeds begrote bedrag, € 116.500,- bedraagt.

Ondanks de bijstelling van het BUIG-budget laat de prognose voor de bijstandsuitgaven zien dat er voor 2023 een tekort is op het BUIG-budget van ruim 147K.

- Gemeenten ontvangen via de algemene uitkering in het gemeentefonds middelen voor de uitvoering van de Participatiewet, namelijk:

- Integratie-uitkering Participatie voor de financiering van de Wsw en Nieuw Beschut.
- Cluster participatie voor de financiering voor de uitvoeringskosten, de 'klassieke' re-integratiemiddelen (ontwikkelen, bemiddelen en plaatsen van mensen vanuit de bijstand op de arbeidsmarkt), nieuwe begeleiding (excl. beschut werk), bijzondere bijstand en het minimabeleid.

De uitkomsten van de mei- en septembercirculaire laat zien dat we voor 2023 slechts gedeeltelijk gecompenseerd worden voor markteffecten in het accres van het gemeentefonds. De bijstelling met betrekking tot de integratie-uitkering Participatie en het cluster Participatie is daarmee niet toereikend voor de werkelijke uitgaven in 2023. Het cluster Participatie laat de komende jaren een kleine stijging zien, oplopend tot ruim 200K vanaf 2025 e.v..

Voorlopig BUIG-budget 2024

Naast het definitieve BUIG-budget voor 2023 heeft het ministerie van SZW ook het voorlopige BUIG-budget voor 2024 gepubliceerd. Het voorlopige macrobudget 2024 is een stuk hoger dan het definitieve macrobudget voor 2023. Het macrobudget 2024 wordt gedurende het jaar nog bijgesteld naar aanleiding van gewijzigde inzichten in conjunctuur, realisaties uit het voorgaande jaar, rijksbeleid en loon- en prijsbijstelling. Gemeenten worden hierover geïnformeerd bij het nader voorlopig budget in het voorjaar van 2024 en bij de definitieve publicatie van de budgetten eind september 2024.

In de raming van het voorlopige budget 2024 voor de algemene bijstand is rekening gehouden met een stijging van het aantal bijstandsuitkeringen. Dit wordt met name veroorzaakt door: de verhoogde instroom van

statushouders, toename door gedeeltelijk arbeidsgehandicapten en de verwachting dat de werkloosheid in 2024 gaat toenemen. Daarnaast is de gemiddelde prijs per uitkering door de loon- en prijsbijstelling gestegen. Het loonkostensubsidiebudget is geraamd op basis van de realisaties van het voorgaande jaar inclusief een opwaartse bijstelling door de minimumloonsverhoging.

Voor de gemeente Oudewater betekent dit per saldo een voorlopig BUIG-budget van € 1.521.000,-. Vooral nog is dit bedrag toereikend voor de opgenomen lasten inkomensregelingen in de begroting 2024 van Ferm Werk. In de begroting 2024 van de gemeente Oudewater is rekening gehouden met een BUIG-budget van € 1.383.000,-. Het voorlopige BUIG-budget leidt tot een bijstelling in de begroting 2024 van de gemeente Oudewater van € 138.000,-. Aan de hand van de publicatie van het nader voorlopig BUIG-budget door SZW in het voorjaar van 2024, wordt de bijstelling van het BUIG-budget in de voorjaarsrapportage 2024 van de gemeente Oudewater opgenomen.

Risico's en onzekerheden

De huidige maatschappelijke ontwikkelingen zoals de situatie in Oekraïne, de toename van asielzoekers, de inflatie en de effecten daarvan op de economie en het besteedbaar inkomen voor met name minima zorgen voor onzekerheden en risico's. In de prognose van Ferm Werk is rekening gehouden met een stijging van het uitkeringenbestand. Het blijft echter onzeker hoe dit zich verder zal ontwikkelen. Een verdere verhoging van de taakstelling statushouders heeft bijvoorbeeld tot gevolg dat er meer woningen beschikbaar moeten zijn en er meer beschikbare capaciteit bij zowel Ferm werk als de betrokken ketenpartners benodigd is. Op deze ontwikkelingen heeft Ferm Werk geen invloed.

Vervolg

Ferm Werk monitort elk kwartaal de stand van zaken ten opzichte van de begroting. Eind van dit jaar volgt er nog een Q3 rapportage, deze rapportage zal gelet op de voorliggende begrotingswijziging geen financiële wijzigingen bevatten. De Q3 rapportage wordt op de gebruikelijke manier aan de raad aangeboden. De jaarrekening 2023 vormt het sluitstuk en is daarmee de eindverantwoording van de begroting 2023. De eindafrekening met betrekking tot de gemeenschappelijke bijdrage, wordt in de jaarrekening 2023 van de gemeente Oudewater verwerkt.

Bijlagen

D/23/122419: Kwartaalrapportage Q2 Ferm Werk

D/23/122420: Voorstel en besluit DB Q2 2023 incl. begrotingswijziging Ferm Werk

D/23/122421: Kwartaal in Zicht Q2 Oudewater
